

samostatná profesní kategorie. Z této instituce byly první psychologické posudky, kde si psycholog žádal jako spolupracovníka psychiatra. První psychologické posudky vypracovala dr. Kolaříková, jeden dr. Konečná na dožádání ostravského soudu. To byl historicky první posudek, kde byl znalcem psycholog. Předtím dělal posudky psychiatr ve spolupráci s psychologem. Tady psychologie vystoupila ze sociální anonymity, uplatnila se jako samostatný pracovní obor, jako samostatná profese.

Od 1. 1. 1996 je ředitelkou Pedagogicko-psychologické poradny Brno PhDr. Anna Holčíková.

Karel Plocek, Jiří Dan

Osobní sdělení

Ve třetím čtvrtletí roku 2008 oslavili své významné životní výročí tito naši členové. Vše nejlepší a hodně zdraví!

Dana Černochová

Libuše Čížková

Jana Fousová

Zuzana Holomčíková

Luděk Kolman

Libuše Kubertová

Bohumíra Lazarová

Isabella Pavelková

Rostislav Stratil

Jan Šopek

Milada Trávníčková

Jarmila Turbová

Hana Válková

Marie Valoušková

Iva Wittnerová

Jaroslav Madlafousek (1922-2008) – velký žák Josefa Stavěla

Náš v červnu zesnulý kolega byl následovníkem svého univerzitního učitele jasností a hloubkou svého teoretického myšlení a také svým zaujetím pro experimentální výzkum chování živočichů. Sdílel i Stavělovu cestu v tom, že dal přednost předčasnému ukončení profesionální dráhy před ponižujícími kompromisy.

Jičínský rodák Madlafousek po ukončení studia psychologie v roce 1950 působil nejprve na pediatrické klinice prof. Švejcara, později byl asistentem na katedře psychologie FFUK. Odtud přešel, již jako výzkumník, do Ústavu pro choroby oběhu krevního. Z ústavu musel z politických důvodů v roce 1958 odejít. Zaměstnání mu nabídl doc. Jaroslav Skála a Jaroslav se stal na několik let terapeutem mužů, závislých na alkoholu. I této peridy svého života vyžil k vědecké práci. Provedl a publikoval podnětnou studii o úloze pijácké skupiny v patogeneze závislosti na alkoholu. Jaroslava zaujalo, že závěry jeho rané studie se potvrdily v epidemiologickém výzku-

mu, jehož výsledky byly publikovány v roce 2007 v Československé psychologii (s. 213-223). Osobně vděčím Jaroslavovi za to, že mě v roce 1969 seznámil s Jaroslavem Skálou a stal se mým prvním učitelem v oboru, jemuž jsem se pak věnoval.

Jaroslav se v roce 1961 stal členem Výzkumného ústavu psychiatrického v Praze, kde s Kurtem Freundem vytvořili oddělení pro výzkum sexuálních deviací. Kurt Freund uznával vedoucí roli svého kolegy v teoretické oblasti. Madlafouskova znalost etologie, již „objevil“ záhy po ukončení studia, se stala základem originálního přístupu skupiny k problému sexuálních deviací. Po Freundově emigraci v roce 1968 vedl oddělení Jaroslav Madlafousek. Výsledky svých experimentálních prací na modelu laboratorního potkana spolu s kolegy publikoval v předních mezinárodních časopisech. Práce vzbudily značný mezinárodní ohlas mezi odborníky a Jaroslav se stal nejcitovanějším českým psychologem. (Například publikace* z roku 1977 v časopise *Behaviour* byla dodnes citována 128 krát a stala se metodologickým základem práce v oblasti výzkumu sexuálního chování na modelu laboratorního potkana.). Jaroslav odešel do starobního důchodu v roce 1985 poté, co byl odvolán z místa vedoucího oddělení. Pracoval pak po léta doma, jak dosvědčují jeho publikace z té doby. Pozoruhodná je jeho práce, vysvětlující z hlediska evoluční psychologie vznik lásky k bližnímu a mravnosti (*Československá psychologie*, 1994, str. 53-65). Svým přesahem do filosofie je to práce vpravdě stavělovská. Jednou z posledních Madlafouskových publikací je kapitola shrnující autorovu originální teorii motivace v knize *Psychiatrie* (Höschl et al., Tigis, 2002, str. 167-170). Jaroslav již bohužel již nedokončil knihu, v níž chtěl rodičům zprostředkovat poznatky evoluční psychologie. Při její přípravě se velmi sblížil se Zdeňkem Matějčkem, se kterým korespondoval ještě několik týdnů před jeho smrtí v roce 2004.

Jaroslav v padesátých až sedmdesátých letech přednášel srovnávací psychologii na katedře psychologie FFUK. Jeho bývalí posluchači na jeho přednášky s vděčností vzpomínají.

Zesnulý kolega byl zakládajícím členem Československé psychologické společnosti a v roce 1968 byl manifestačně zvolen jejím předsedou. Ze známých důvodů jeho předsednictví v následujícím roce skončilo. Ještě jako předseda společnosti se v roce 1969 zúčastnil mezinárodního psychologického kongresu v Londýně. Vzpomínám, jak tehdy z titulu své předsednické funkce v Londýně psal doporučující dopis našemu kolegovi Václavu Pinkavovi, také znalci etologie, tehdy již emigrantovi v Británii. Jaroslav byl též zakládajícím a čestným členem České a slovenské etologické společnosti. Svou vědeckou a pedagogickou činností zesnulý kolega ovlivnil několik generací pracovníků několika oborů.

Velkou zásluhu na Jaroslavově díle má jeho choť Vlasta, jež mu umožnila věnovat se plně odborné práci. Jí patří dík kolegů zesnulého člena naší společnosti.

Luděk Kubička

*Madlafousek, J.; Hlinak, Z. Sexual Behaviour of the Female Laboratory Rat: Inventory, Patterning, and Measurement. *Behaviour*, Vol. 63, No. 3-4, 1977, pp. 129-173(45).